

غول ترافیک را با دانش‌افزایی مهار کنیم!

گفت‌وگو با محمود برآبادی مؤلف مجموعه کتاب‌های مرجع ترافیک

محمود برآبادی در سال ۱۳۳۱ در شهر سبزوار به دنیا آمد. در سال‌های دبیرستان خبرنگاری را در مجله اطلاعات پسران و دختران تجربه کرد. در سال ۱۳۵۰ وارد دانشگاه تربیت‌معلم شد و در رشته جغرافیای انسانی تحصیل کرد. ادامه تحصیل وی در مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه شهیدبهشتی و در رشته برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای بوده است. او در ادامه در سازمان ترافیک تهران مشغول به کار شد و در این سازمان به کارهای آموزشی پرداخت. اولین کتاب برآبادی به نام «حماسه کوچی» در سال ۱۳۵۴ منتشر شد که مورد استقبال قرار گرفت و او از آن پس نوشتن را ادامه داد. برآبادی تاکنون نزدیک به صد عنوان کتاب برای کودکان و نوجوانان نوشته است که تعدادی از آن‌ها، به دلیل تخصص و تحویلش در موضوع آموزش مباحث ترافیک و یا مهارت‌های زندگی، در موضوع ترافیک است. آخرین کتاب‌های او در این حوزه مجموعه‌ای است با نام «کتاب مرجع ترافیک» که در شانزدهمین جشنواره کتاب رشد حضور دارد. او هدف از تألیف این مجموعه کتاب را آشناسازی کودکان با مهارت‌ها و فرهنگ ترافیک عنوان می‌کند. برآبادی معتقد است ما باید بتوانیم غول ترافیک را با دانش افزون‌تر، کسب مهارت بیشتر و استفاده بهتر از وسایل نقلیه مهار کنیم.

■ در تألیف مجموعه کتاب‌های «کتاب مرجع ترافیک» به دنبال چه بودید؟

مجموعه «کتاب مرجع ترافیک» با هدف آشنا کردن نوجوانان با ترافیک، که یکی از مسائل جامعه امروزی است، نوشته شده است. همه ما به نوعی در ترافیک حضور داریم. یا رانندگی می‌کنیم، یا سرنشین وسیله نقلیه هستیم و یا عابر پیاده‌ایم. کودکان و نوجوانان رانندگی نمی‌کنند، اما گاه سرنشین وسایل نقلیه‌اند. گاه عابر پیاده‌اند و گاه از دوچرخه به‌عنوان وسیله نقلیه استفاده می‌کنند. آشنایی با نقش و وظیفه‌ای که در ترافیک داریم باعث می‌شود که کودکان و نوجوانان بهتر بتوانند از وسایل نقلیه استفاده کنند و حضور پررنگ‌تری در ترافیک داشته باشند و ایمن‌تر تردد کنند. ترافیک روزبه‌روز جایگاه مهم‌تری در زندگی ما پیدا می‌کند، پس بهتر است که کودکان و نوجوانان، زندگی سالم‌تر، آرام‌تر و ایمن‌تری در ترافیک داشته باشند و این هدف با آگاهی بیشتر در استفاده بهتر از وسایل نقلیه اتفاق می‌افتد.

■ این مجموعه در سه مجلد «فرهنگ مصور حمل‌ونقل»، «راهنمای اتوبوس تندرو» و «راهنمای راه‌آهن شهری» منتشر شده است، لطفاً درباره ویژگی‌های هر مجلد توضیح دهید.

جلد اول این مجموعه «فرهنگ مصور حمل‌ونقل» است. در این کتاب سعی شده واژه‌های حمل‌ونقل با زبانی ساده و قابل فهم توضیح داده شود و برای هر واژه تصویری مناسب انتخاب شود که فهم مطلب را آسان کند. در زیر تعریف برخی واژه‌ها مطالب تکمیلی آمده تا چنانچه خواننده مایل بود، بتواند اطلاعات بیشتری به دست آورد. این جلد در واقع مدخلی برای کتاب‌های بعدی است. جلد دوم راه‌آهن شهری (مترو) است. مترو وسیله‌ای است که در آینده بسیاری از شهرهای بزرگ ما از آن استفاده خواهند کرد. همین حالا هم در کلان‌شهرها مترو در دست ساخت است. اما استفاده از مترو آداب و مقرراتی دارد که همه مسافران - به‌ویژه مسافران کودک و نوجوان - باید برای ایمنی و استفاده

**آموزش غیرمستقیم
از آموزش مستقیم
تأثیرگذارتر است.
هنگامی که
مفاهیم آموزشی و
مهارت‌های زندگی
در قالب بازی،
داستان، نمایش و
غیره باشد، کودک
بهتر با آن ارتباط
برقرار می‌کند**

مسلم است که آموزش غیرمستقیم از آموزش مستقیم تأثیرگذارتر است. هنگامی که مفاهیم آموزشی و مهارت‌های زندگی در قالب بازی، داستان، نمایش و غیره باشد، کودک بهتر با آن ارتباط برقرار می‌کند. اما در آموزش غیرمستقیم، ما نمی‌توانیم اطلاعات زیادی در اختیار خواننده بگذاریم. مثلاً اگر قرار بود، نکات آموزشی و مهارتی که در همین کتاب مترو آمده در قالب داستان ارائه شود، لازم بود، چندین کتاب نوشته می‌شد. چون در داستان نمی‌شود بیش از چند نکته را تأکید کرد. هم آموزش مستقیم لازم است، هم آموزش غیرمستقیم. هر کدام ویژگی و کارکرد خودشان را دارند. من البته داستان‌های آموزشی زیادی با همین موضوع ترافیک دارم. اما در این مجموعه به دلیل حجم اطلاعاتی که به خواننده داده می‌شود، از روش داستانی استفاده نشده است. البته باید توضیح دهم، هر روشی که برای آموزش استفاده شود، باید درست، دقیق و ثمربخش باشد. به نظرم در زمینه آموزش مهارت‌های زندگی و در موضوع بحث ترافیک، آنقدر کمبود داریم که از هر روشی که خوب استفاده کنیم راه دوری نرفته‌ایم.

■ انتخاب مدخل‌ها در کتاب براساس چه اصولی بوده است؟ مدخل‌های انتخابی تا چه میزان در ارتباط مستقیم یا غیرمستقیم با فرهنگ ترافیک است. مثلاً واژه‌هایی نظیر اسکوتر، کالا، اسکیت بر چه اساسی انتخاب شده است؟
من در طول ۲۵ سالی که در معاونت آموزش سازمان ترافیک کار می‌کردم، برنامه‌های آموزشی زیادی برای کودکان و نوجوانان در پارک‌های آموزش ترافیک، جشنواره‌ها و جنگ‌ها برگزار کردم. این کتاب‌ها با توجه به تجربیات من در کار نوشته شده است و امیدواریم برای خوانندگان کودک و نوجوان مفید باشد. در مورد سه واژه‌ای که نام بردید باید بگویم که اسکوتر و اسکیت، وسیله‌ای است که بچه‌ها زیاد استفاده می‌کنند و گاه شما می‌بینید که به سطح سواره‌رو هم با اسکیت و اسکوتر می‌آیند و البته در ترافیکی که ما در شهرهایمان شاهدش هستیم و با این طرز رانندگی، خطرناک هم هست.
کالا هم واژه‌ای حمل‌ونقلی است. ترافیک به معنی جابه‌جایی انسان و کالا از مبدأ به مقصد است.

■ با تشکر، اگر مطلبی ناگفته مانده است، بفرمایید
شهرها روزبه‌روز بزرگ‌تر می‌شوند. نیازهای شهروندان هم روزبه‌روز بیشتر می‌شود. برای برآوردن نیازهایمان ناچاریم در شهر تردد کنیم. وسایل نقلیه رفت‌وآمد در شهرها و بین شهرها و به‌طور کلی بین نقاط مختلف را آسان می‌کنند. اما وسایل نقلیه گرچه راحتی و آسایش را در اختیار ما گذاشته‌اند، مشکلاتی را هم برای ما فراهم کرده‌اند. تصادفات و خسارات جانی و مالی فراوان و همین‌طور آلودگی هوا که به معضلی غیرقابل حل تبدیل شده است. چاره‌ای نداریم، جز اینکه غول ترافیک را مهار کنیم با دانش افزون‌تر، کسب مهارت بیشتر و استفاده بهتر از آن.

بهتر، با این مقررات آشنا باشند. در این کتاب سعی شده، ضمن آشنا نمودن خواننده با مترو، سابقه، فواید و چگونگی استفاده از آن با تصاویر رنگی توضیح داده شود و خطرهایی که ممکن است در مترو پیش بیاید گوشزد شود. جلد سوم درباره اتوبوس تندرو یا همان بی‌آرتی است. به دلیل شلوغی و ترافیک در تهران و شهرهای بزرگ، سیستم اتوبوس‌های تندرو در این شهرها راه‌اندازی شده است. این اتوبوس‌ها چنان‌که از نامشان پیداست در مسیری ویژه با سرعت، حرکت می‌کنند و مسافران زیادی را جابه‌جا می‌کنند. آشنایی یا چگونگی استفاده از اتوبوس‌های تندرو کمک می‌کند که هم بهتر و هم ایمن‌تر از آن استفاده کنیم. این سیستم در شهرهای دیگر جهان هم راه‌اندازی شده و هدف از آن دادن تقدم به حمل‌ونقل عمومی در برابر وسایل نقلیه شخصی است که روزبه‌روز بر تعداد آن‌ها افزوده می‌شود، به نحوی که هم رفت و آمد را در شهر دشوار کرده و هم آلودگی هوا را سبب شده است.

این مجموعه جلد چهارمی هم دارد که زیر چاپ است. «همه چیز درباره دوچرخه». دوچرخه وسیله نقلیه‌ای غیرموتوری است که تا قبل از زیاد شدن وسایل نقلیه موتوری، خیلی از آن استفاده می‌شد؛ به‌ویژه در شهرهایی که از لحاظ جغرافیایی در مکانی مسطح بودند. دوچرخه‌سواری هم ورزشی است، هم تفریح و هم یک وسیله نقلیه برای جابه‌جایی، مخصوصاً در مسیرهای کوتاه و هموار.
استفاده از دوچرخه در آینده که آلودگی هوای شهرها به مرز خطرناکی خواهد رسید، یقیناً بیشتر خواهد شد. در این کتاب ضمن آشنایی خواننده با تاریخچه، مراحل رشد و تکامل و مقررات مسیرهای مخصوص و اطلاعات تکمیلی دیگر و نکات ایمنی همراه با تصاویری گویا درباره دوچرخه‌سواری توضیح داده شده است.

■ به نظر جنابعالی آشنایی کودکان با مفاهیم و موضوعات حمل‌ونقل و ترافیک چه تأثیری در رفتار اجتماعی آن‌ها خواهد داشت؟

کودکان به‌عنوان شهروندانی که در جامعه زندگی می‌کنند، نسبت به بزرگسالان آسیب‌پذیرترند. آن‌ها به دلیل دانش کم، تجربه اندک، جثه کوچک و بسیاری ویژگی‌های دیگر، نمی‌توانند همانند بزرگسالان از خود مراقبت کنند. اما کودکان هم چنان که بزرگ می‌شوند، حضور بیشتری در شهر پیدا می‌کنند. آن‌ها ناچارند برای برآوردن نیازهای خود در شهر رفت‌وآمد کنند. در ابتدا که کوچک هستند، همراه والدین خود و بعدها به تنهایی؛ بنابراین ناگزیرند چگونگی رفت‌وآمد در شهر را بیاموزند. ما به‌عنوان بزرگ‌تر، نمی‌توانیم همیشه همراه فرزندان خود باشیم و نمی‌توانیم آن‌ها را به حال خود رها کنیم. پس لازم است، آن‌ها را برای زندگی در شهر آماده کنیم و مهارت‌های زندگی در شهر را به آن‌ها آموزش دهیم.

■ به نظر شما آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودک به صورت «آموزش مستقیم» مؤثرتر است یا «آموزش غیرمستقیم»؟